

ALUMINIJ

4

Časopis družbe Talum d. d. Kidričevo

APRIL 2011

Uprava str. 4–5

Talum Aluminij str. 6–7

Intervju z Nenadom Kardumom str. 10–12

Po poklicu sem str. 13

Reportaža - Zavec str. 16–17

Ekologija str. 22

Iz vsebine

4-5 Uprava

6-7 Talum Aluminij

7-8 Ponoven zagon elektroliznih peči

9 Stres

10-12 Intervju

12 Zdravo Talum

13 Po poklicu sem

14 Fotografije meseca

15 Postanek, Obiski

16-17 Reportaža - Zavec

18-19 Reportaža

20-21 Fotoreportaža

22 Ekologija

23 Krizanka

Na naslovnici je električar specialist Nenad Kardum

Časopis družbe Talum. Naslov uredništva: Talum, d. d., Tovarniška cesta 10, 2325 Kidričevo, telefon: 02 79 95 112, telefaks: 02 79 95 103, e-pošta: darko.ferlinc@talum.si.

Izhaja mesečno v nakladi 2300 izvodov.

Uredniški odbor: Darko Ferlinc, glavni urednik, Danica Hrnčič, Lilijana Ditrih in Aleksandra Jelušič, članice, ter Srdan Mohorič, član.

Jezikovni pregled: Darja Gabrovšek Homšak, oblikovanje: Darko Ferlinc, avtor naslovnice: Srdan Mohorič.

Prelom in priprava za tisk: Grafični studio OK, Maribor, tisk: Bezjak tisk, Maribor.

Slike

DARKO FERLINC
GLAVNI UREDNIK

1. slika

Zjutraj greš na stranišče. In ko tam opraviš tisto, za kar si bil tam, spustiš vodo v školjki in nič več te ne briga. Potem zviješ časopis, ki si ga čital na stranišču, in ga odložiš na pripravljeno mesto, kjer čaka, da ga boš popravil v zabojnik za papir na ekološkem otoku. In ko ga pustiš tam, te nič več ne briga.

2. slika

Z avtomobilom si prevozil naslednjih 20.000 km. K avtomehaniku moraš na servis. Dobiti moraš žig in podpis v servisno knjižico. Na vsakih 20.000 km. Mehanik ti med drugimi opravili na avtomobilu zamenja tudi olje. Približno 3 do 4 litre starega izlije iz rezervoarja za olje in ti naliže prav tako količino novega, svežega olja. Nato se odpelješ domov, zadovoljen, da imaš »porihtan« avto. In nič več te ne briga.

3. slika

V trgovini kupiš dva litra haložana, dve plastenki radenske, pa nekaj piva v pločevinkah. Število seveda ni pomembno. Ko vse to izprazniš, ostane prazna embalaža. In jo vzorno odneseš v zabojnike: plastenke vržeš med plastiko, steklenice med steklo in pločevinke med pločevinke. In nič več te ne briga.

4. slika

Prenavljaš stanovanje. Poleg dobrega občutka ti od tega ostane tudi ogromno odpadkov. Parket, keramika, kabli, les, barva, staro pohištvo in kup stvari, za katere si se odločil, da jih v prenovljenem stanovanju ne boš več imel. Če nisi ozaveščen Zemljan, odpelješ vse skupaj v gozd. Ne ravno v najbližjega, da te ne bi

kdo slučajno zasačil. Ker če te dobijo v kakem drugem gozdu, te vsaj ne poznajo.

Če pa si ozaveščen Zemljan, naročiš keson pri lokalnem komunalnem podjetju, plačaš odvoz in se znebiš vsega. In v obeh primerih te nič več ne briga.

5. slika

Pride pomlad. Priletijo štoklje. Še prej pa priletijo traktorji. Orjejo, branajo in polivajo. Polivajo prekomerne količine gnojnice. Nekaj tednov smrdi celo Dravsko polje. Ampak to delajo že stoletja. In tega smo že »navajeni«. In kaj naj jim zdaj naredimo? Pustimo pač. In nič jih ne briga.

6. slika

Pride pomlad ali pa jesen. Nekam je treba pospraviti staro, suho krompirjevo cimo. Najprej jo spraviš na kup, potem pa ... Ja, najlaže jo je skuriti. In skoraj snežno beli dim se razprostira po pokrajini. Med hišami, vrtovi, in če nimate zaprtih oken, pride tudi v spalnico. Kurjenje na prostem je, mimogrede, prepovedano. In nič te ne briga.

Medzlika

Proizvajaš torej gore odpadkov. Kaj se bo z njimi zgodilo? Jih bodo izvozili v Avstrijo, Nemčijo, mogoče na Kitajsko? Jih bodo predelali? Sežgali? Samo odložili na neko odlagališče? Pravzaprav je vseeno. Ker te ne briga. Dokler ...

7. slika

Tako kot večina se tudi ti strinjaš s tem, da je odpadke pač treba nekam pospraviti. Tudi tvoje. Potem pa izveš, da naj bi nekdo gradil zbiralnico odpadkov v tvojem kraju. In ne samo zbiralnico, tudi sežigalnico. Slaba dva kilometra od tvojega stanovanja ali hiše. Opa! Kaj je to mogoče? Greš in se še malo pozanimaš, kako je s tem, in zagotovo naletiš na take, ki gradnji popolnoma nasprotujejo. In ti povedo, koliko bo nevarnih snovi in katere vse bodo šle v zrak. Tudi

v vodo. In podgane bodo tekale po tistih kupih smeti. Katera bo mogoče zašla tudi k tebi v dnevno sobo. Otroci se lahko rodijo pohabljeni. In začne te brigati. Zelo brigati. Kajti treba se je boriti proti taki sežigalnici. Naj jo gradijo kje drugje. Zaradi tebe na Dunaju.

Mozaik

Med odpadki so tudi taki, ki so nevarni. Tudi sami jih »proizvajamo«. Tudi te je treba nekam pospraviti. Kam? Kamor koli. Samo ne v naš kraj. Samo ne v bližino našega prostora. Za vsako bolezen raste rožica. In tudi za vsako sežigalnico, elektrarno, tovarno, cesto, celo dijaški dom se najde kaka civilna iniciativa. Vedno. Ne vem pa, zakaj se mi zdi, da za večino teh iniciativ vidim neko zbiranje političnih točk. Neko politično nasprotovanje onim drugim. Nekaterim iniciativam pa seveda vsaka čast.

Naj bodo civilne iniciative, naj bodo varuhi okolja, naj bodo inšpektorji. Če bodo preprečili kakršno koli onesnaževanje okolja, se jim bom z veseljem pridružil. Še več. Menim, da bi morali kaznovati vsakega prekomernega onesnaževalca okolja. Vsakega inšpektorja, ki bi lahko ukrepal v primeru onesnaževanja okolja, pa ni. Vsakega politika, ki bi lahko preprečil onesnaževanje, pa ga ni. In vsakega izmed nas, ki smeti odlagamo po gozdovih, ki kurimo poljske ostanke, ki prekomerno polivamo gnojnico po poljih, ki se ne zavedamo, da smeti, odpadke, vse to onesnaževanje povzročamo tudi sami (v redu, za ne zavedanje ne moreš biti kaznovan). Seveda je prav, da preverjamo vsak poseg v okolje, ki bi lahko imel neželene posledice. Prav je, da smo previdni. Prevečkrat so nas že prinesli okoli.

Zavedati pa se moramo tudi, da gre za naše odpadke, ki jih moramo »prenašati« tudi na svojih plečih.

»Zavedati pa se moramo tudi, da gre za naše odpadke, ki jih moramo »prenašati« tudi na svojih plečih.«

125 let industrijskega pridobivanja aluminija

DR. ZLATKO ČUŠ
FOTO: DARKO FERLINC

Tehnologija pridobivanja aluminija po elektroliznem postopku praznuje letos 125. rojstni dan. Proces sta leta 1886 skoraj istočasno neodvisno drug od drugega patentirala Charles Martin Hall v Združenih državah Amerike in Louis Toussaint Heroult v Franciji. Prav njima gre zahvala, da lahko danes izdelujemo varnejše, lažje, energetske učinkovite izdelke iz aluminija, ki jih je mogoče popolnoma reciklirati.

Do danes je bilo v svetu proizvedenih približno 700 milijonov ton aluminija, od katerih se tri četrtine še vedno uporabljajo zaradi dolgega življenjskega ciklusa uporabnosti. V transportnih napravah je ta cikel 10 do 20 let, v gradbeništvu pa celo 50 do 80 let in ta aluminij je pozneje možno 100-odstotno reciklirati. Naravnost idealna kovina prihodnosti ima več kot 90-odstotno stopnjo ponovne uporabe v gradbeništvu ter več kot 55-od-

stotno stopnjo ponovne uporabe embalaže ob dejstvu, da za ponovno uporabo potrebuje samo 5 odstotkov energije in obdrži nespremenjene lastnosti. Ni materiala, ki bi bil tako močan in lahek, popolnoma obnovljiv, odporen na korozijo ter odličen toplotni in električni prevodnik. Aluminij ima zagotovo svetlo prihodnost. Ali ima svetlo prihodnost v Sloveniji, je pa že druga zgodba. ■

Dr. Zlatko Čuš in Marko Drobnič

Poslovni odbor

MARKO DROBNIČ
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Z novo organiziranostjo in preoblikovanjem naše enovite družbe v koncernsko povezano skupino družb je zaradi drugačnega načina delovanja, povečanega obsega komunikacijskih poti, preobrazbe obstoječih procesov in predvsem zaradi sprem-

ljanja rezultatov poslovanja odvisnih družb začel delovati poslovni odbor. Poslovni odbor je nadomestil strokovni svet iz naše prejšnje organiziranosti, vendar s poudarkom na spremenjenem načinu komuniciranja in poročanja.

Na poslovnem odboru poleg uprave sodelujejo direktorji vseh odvisnih družb ter vodje Talumovih služb. Direktorji in vodje poročajo o planu in realizaciji poslovanja posameznih družb, o ukrepih in aktivnostih v primerih odstopanja od plana poslovanja,

o razvojnih in investicijskih aktivnostih, o novih poslovnih možnostih in priložnostih, ki jih tržišče ponuja, ter o težavah in izzivih iz posameznega delovnega okolja. Na teh sestankih vodstvo oziroma uprava družbe Talum informira vse člane poslovnega odbora o strateških usmeritvah skupine Talum.

Poslovni odbor se sedaj zaradi novega načina delovanja v skupini Talum ter potreb in aktivnosti, ki jih zaradi sprememb v procesih narekuje preoblikova-

nje družbe, sestaja tedensko. Pozneje bomo frekvenco sestajanja prilagodili potrebam in osnovnemu namenu vzpostavljenega poslovnega odbora – poročanju o realizaciji poslovanja in usklajevanju tistih skupnih aktivnosti, ki so pomembne za delovanje skupine kot celote.

Poleg že obstoječih odborov – za kakovost ter za ravnanje z okoljem in varnost pri delu – smo torej v novi organiziranosti ustanovili še dva: že omenjeni poslovni odbor in prodajni od-

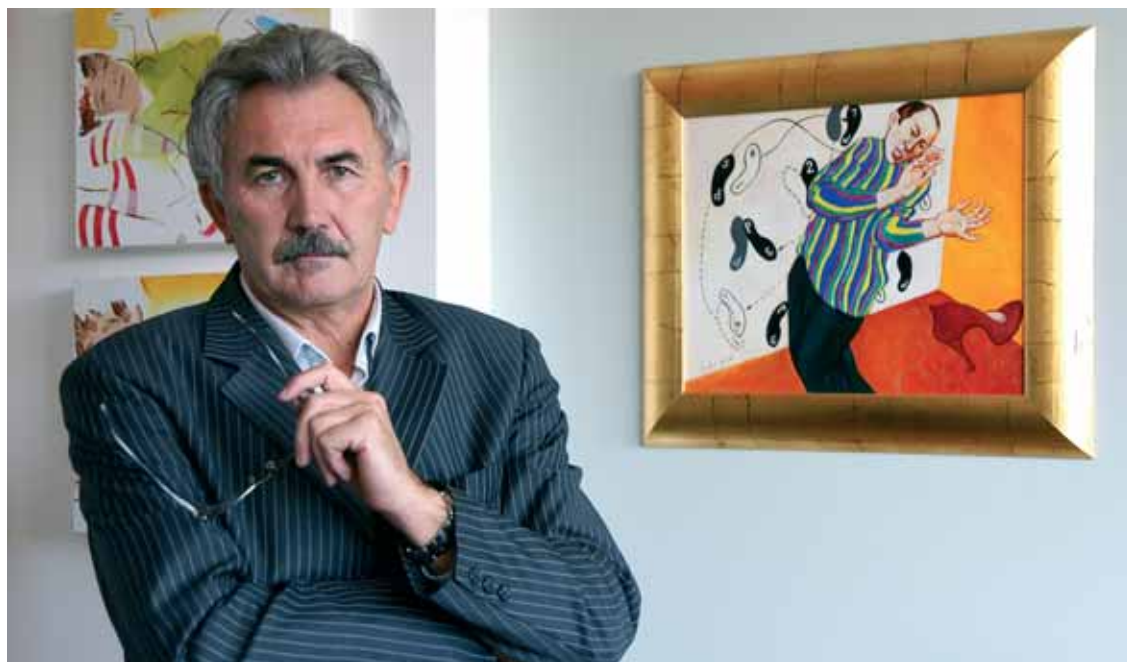
bor. Primarna naloga slednjega bo spremljanje doseženih ciljev s področja prodaje vseh proizvodnih programov v skupini Talum in poročanje o tem ter spremljanje trendov in novih priložnosti, ki jih tržišče ponuja.

Dinamična organiziranost nam torej narekuje spremenjen način usklajevanja in spremljanja poslovanja posameznih podjetij. Usklajevanje ne poteka samo prek poslovnega in preostalih odborov, ampak nas spremlja vsak dan pri opravljanju dela.

Sistem, ki smo ga nadgrajevali in »pilili« do potankosti veliko let, smo spremenili in pričakovano se pojavljajo drugačne aktivnosti, nove ideje, novi načini za doseganje zastavljenih ciljev. Pri tem bodimo strpni predvsem drug do drugega v skupini in si ne pokvarimo dobrih, korektnih odnosov. Če teh ni, tudi skupnih pozitivnih učinkov in rezultatov ni. ▣

Dobra organizacija je pol dela

MAG. FRANC VISENJAK
FOTO: SRDAN MOHORIC

V zadnjih številkah našega glasila sem se osredotočal na cilje naše spremenjene organiziranosti ter predstavil svoje lastno razmišljanje o njih. Za danes mi je ostalo še, da predstavim čisti organizacijski vidik teh sprememb.

V zvezi z organizacijo, o kateri bom pisal, bom razmišljal samo z vidika nas oseb, ki v tovarni stopamo v medsebojni odnos s ciljem, da obvladujemo procese, s katerimi ustvarjamo proizvode,

ki jih lahko prodamo na zunanjem tržišču.

Kaj je pravzaprav tista sprememba, ki je v novih oblikah organizacije drugačna? Mnogi so pri obravnavi sprememb glasno povedali, nekateri pa molče prikimavali, da te spremembe niso nekaj takšnega, kar bi lahko spremenilo stvari na boljše. Delno so imeli prav. Mi, ki smo že dalj časa razmišljali o spremembah, jim nismo mogli postreči z eksaktnimi podatki o večji proizvodnji, o boljšem eko-

nomskem rezultatu. Zakaj ne? V vsakdanjem življenju smo že slišali izrek: Dobra organizacija je pol dela. Kaj je merilo dobre organizacije? Več narediti po nižji ceni! To je končni cilj, ki je edino pravi. Vendar se tukaj vmeša čas. Najboljša organizacija je tista, ki daje najboljši rezultat v daljšem obdobju, ne samo za mesec, eno leto. Preprosto: v krajšem času nam ni treba iskati kombinacij v procesih, ki delujejo na daljši rok. Dolgoročno pa je pomembno, da obvladujemo

tveganja, ki bi lahko nastopila, pri delovanju vseh procesov. In bolj ko obvladujemo tveganja, več rezerv imamo, ki dražijo proizvodnjo.

Talum je dolga leta živel z organizacijo, ki se je gradila brez ekonomske komponente. To je bilo z vidika obvladovanja tveganj dobro. Organizacija ni bila v službi ekonomskih rezultatov. In odgovor na zgoraj zapisano vprašanje je v novi organizaciji: Poiskati moramo rezerve v obvladovanju tveganj, te viške pa ponuditi kupcem zunaj Taluma. To bo težko, kajti izogniti se bomo morali enostavnim rešitvam v slogu **to je predrago** in preiti na **samo to potrebujem**. To pa zahteva odgovornost pri planiranju, medsebojnem usklajevanju in na koncu pri skupnem iskanju kupca za višek kapacitete, ki nam je ostala.

V tej organizacijski spremembi je torej skrit ta pristop. ▣

Proizvodnja ogljikovih elektrod, primarnega aluminija in sekundarnih materialov

Proizvodnja primarnega aluminija je prepoznaven znak našega podjetja. To ni samo proizvodnja, je zgodba, je navdih, je središče delovanja nas in naših predhodnikov, že dobrega pol stoletja. V okviru reorganizacije podjetja Talum v pogodbeni koncern skupine podjetij smo ustanovili podjetje Talum Aluminij, d. o. o., z namenom, da se bo zgodba o aluminiju v Kidričevem tudi v prihodnosti uspešno nadaljevala.

MAG. AVGUST ŠIBILA
FOTO: SRDAN MOHORIC

Mag. Avgust Šibila

Talum Aluminij, d. o. o., je proizvodno storitveno podjetje, katerega osnovna **dejavnost** je proizvodnja primarnega aluminija iz glinice, proizvodnja ogljikovih anod za aluminijsko industrijo, predelava sekundarnih materialov v tržno zanimive proizvode (penilci žlindre, ogljikovi prahovi, zdrobljeni elektrolit) in storitve na področju proizvodnje ogljikovih elektrod. Podjetje je energijsko intenzivno, za obratovanje s polno kapaciteto je treba zagotoviti 130 MW električne moči.

Iz dejavnosti podjetja izhaja naše **poslanstvo**, to je pridobivanje primarnega aluminija z uporabo najmodernejših, ekološko neoporečnih tehnologij, z najvišjo stopnjo izrabe surovin in energentov. Naša **vizija** je postati najučinkovitejša proizvodnja primarnega aluminija na svetu po kriteriju izrabe energijskih in surovinskih virov, z uporabo znanja in izku-

šenj ter z uvajanjem inovativnih rešitev.

Podjetje sestavljajo štiri organizacijske enote: OE Proizvodnja anodnih blokov, OE Sestavljalnica anodnih in katodnih kompletov, OE Elektroliza in OE Vzdrževanje aluminija. V podjetju je zaposlenih **170 sodelavcev**. Proizvodnja je organizirana procesno na način, da so meje med procesi začrtane fleksibilno (kombiniranje kadrovskih virov). **Proizvodnja anodnih blokov** ima maksimalno kapaciteto 70.000 ton pečenih anod letno. Približno 47.000 ton pečenih anod letno je treba zagotoviti za lastno proizvodnjo primarnega aluminija, preostalih 23.000 ton kapacitete imamo na razpolago za zunanji trg (proizvodnja pečenih anod, pečenje katod itd.). **Sestavljalnica anodnih in katodnih kompletov** poleg osnovne dejavnosti (predelava povratnega elektrolita in pečenega ostanka, zalivanje anod in katod) izvaja tudi predelavo in pakiranje sekundarnih proizvodov (zdrobljeni elektrolit, ogljikovi prahovi) za zunanje kupce. **Elektroliza aluminija** ima letno kapaciteto približno 85.000 ton primarnega aluminija. V okvir elektrolize so vključeni tudi pripadajoči obrati (čistilna naprava, čiščenje cevi in loncev). **Vzdrževanje aluminija** je sestavljeno iz inženirske in operativne ekipe, ki izvaja preventivno in kurativno vzdrževanje naprav, najema storitve in izvaja nadzor ter uvaja nove tehnične rešitve na področju vzdrževanja. Zelo vzpodbudno je dejstvo, da

Elektrolizna hala C

nam je kljub krizi uspelo zagotoviti potrebne vire in izpolniti druge pogoje za povečanje proizvodnje primarnega aluminija z zagonom elektrolize, ki bo od junija naprej obratovala s polno kapaciteto. Vsak dan bomo podjetjem v skupini Talum zagotovili **225 ton tekočega aluminija**, ki je temelj za proizvodnjo današnjih in razvoj novih proizvodov s še višjo dodano vrednostjo. Zelo intenzivno se ukvarjamo tudi s pripravo projektov za doseg skladnosti z novimi okoljskimi standardi, ki bodo začeli veljati v naslednjih letih in predpisujejo proizvodnjo praktično brez emisij v okolje. Predvidevamo, da bomo del tega razvoja opravili tudi s pomočjo finančnih sredstev EU, iz fonda za razvoj novih proizvodov in tehnologij.

Nov poslovni okvir, ki je nastal z reorganizacijo, preusmerja osredotočenost iz proizvodne učinkovitosti na poslovno uspešnost.

Vsi notranji procesi so predmet kritične presoje in prenove. Iščemo rešitve, ki bodo dodatno izboljšale stroškovno in prihodkovno učinkovitost našega poslovanja. Jasno je, da brez podpore in pomoči storitvenih podjetij in služb iz skupine Talum naša prizadevanja za povečanje stroškovne učinkovitosti proizvodnje primarnega aluminija ne bodo uspešna. Zato je nujno slediti izhodiščem in ciljem nove organiziranosti, da te dejavnosti znotraj skupine Talum delujejo kot stroškovni centri (osredotočenost na optimiranje stroškov, ki jih našemu podjetju s svojo dejavnostjo povzročajo), kot profitni centri pa izključno na trgu zunaj skupine Talum (osredotočenost na povečevanje prihodkov in donosa), seveda ob predpostavki, da delovanje v zunanjem okolju ne bo povečevalo stroškov storitev znotraj skupine Talum. Zelo pomembno je zavedanje, da imamo ne glede

na to, da smo zaposleni v različnih podjetjih, **skupni cilj**, ki je nad vsemi drugimi cilji, to je rentabilna proizvodnja aluminija in aluminijских proizvodov kot temelj za razvoj skupine Talum kot celote.

Talum Aluminij upravlja eno **izmed najsodobnejših, učinkovitih in okolju prijaznih proizvodov primarnega aluminija** v svetovnem merilu. Kljub temu vedno bolj neprijazno poslovno okolje z nenehnim povečevanjem stroškov poslovanja (energija, ekološke zahteve, davki itd.) ogroža rentabilnost našega delovanja. Zavedanja, da proizvodnja primarnega aluminija ni samo

manufaktura, da je to **inkubator in generator razvoja** novih znanj, tehnologij in proizvodov, s pozitivnimi učinki v širšem gospodarskem in socialnem okolju, je malo. Primerjave z nekaterimi razvitimi evropskimi državami, kjer proizvodnjo primarnega aluminija znižujejo, so neumestne. **Visoko tehnološko razvita znanjska podjetja, na katerih razviti gradijo prihodnji razvoj, niso nastala iz nič**; razvila so se zaradi potreb in priložnosti, ki jih je nudila in jih tam še vedno nudi bazična industrija. Če v Sloveniji želimo vzpodbujati razvoj takšnih podjetij, bo treba to osnovno

platformo vsaj še nekaj časa ohraniti.

Ključni cilji našega podjetja v letu 2011 so vzpostavitev optimalne organizacije izvajanja proizvodnih in vzdrževalnih procesov, optimiranje tehnološkega stanja v proizvodnih obratih po ponovnem zagonu, racionalizacija stroškov za povečanje rentabilnosti poslovanja in iskanje dodatnih možnosti za povečanje poslovne uspešnosti dejavnosti kot celote. Imamo **odlično, izkušeno ekipo sodelavcev**, ki nam jo je kljub znižanju proizvodnje v zadnjem obdobju uspelo v veliki meri obdržati v podjetju. Upamo, da se bodo sklad-

no s pričakovano rastjo poslovne uspešnosti ustvarile možnosti tudi za **dopolnitev plačne politike**, predvsem v smislu vzpostavitve stimulacije v obliki variabilnega dela plače, ki bi bil namenjen vzpodbujanju individualne uspešnosti (variabilni del).

Če nam bo uspelo zagotoviti potrebne vire po sprejemljivih nabavnih pogojih (predvsem električno energijo), potem bi lahko bila, glede na dokaj optimistične napovedi na trgu aluminija, naša prihodnost vsaj **srednjeročno svetla**. Če bomo mi sami v to trdno verjeli, potem bomo mogoče lahko prepričali še koga drugega, da nas bo na tej poti podprl. ▣

Črpanje aluminija

Ponovni zagon elektroliznih celic

BRANKO JURŠEK
FOTO: BRANKO JURŠEK

Glavnina ponovnega zagona elektroliznih celic je za nami. Zatrdim lahko, da smo bili zelo uspešni, saj smo vsa dela opravili po planu brez večjih odstopanj. Februarja in marca smo zagnali 66 elektroliznih celic, tako da jih je bilo v začetku aprila v pogonu že 143 od 160. Dela bomo predvidoma dokončali do začetka junija, ko bo obratovala

celotna elektroliza. Glavnino celic (67) smo generalno obnovili in ponovno zagnali po znani predpisani proceduri, pri preostalih 16 celicah pa gre za delno obnovo in zagon po posebnem, v Talumu opredeljenem in preizkušenem postopku.

Ponovni zagon elektrolize je velik zalogaj ne samo v finančnem smislu, temveč tudi v orga-

nizacijskem in izvedbenem. Delavcem iz družbe Talum Servis in našim vzdrževalcem gre zasluga za korektno obnovo in pripravo celic, anodarjem za oskrbo z dodatnimi količinami, za zagon prirejenih anod, elektrolizerji pa smo prevzeli celotno breme, povezano z zagonom in upravljanem celic po zagonu. Vsak dan smo zagnali po dve celici, zato to

za nobeno ekipo ni bilo enostavno delo.

Ves čas zagona smo anode tudi reciklirali, kar je način za optimalno izrabo vseh anodnih ostankov. Poudariti moram, da se pravo delo začneja šele sedaj, po končanem zagonu elektroliznih celic, saj mora vsaka posamezna celica v času po zagonu do normalnega obratova-

nja slediti vnaprej določenim kriterijem. To pomeni, da nas čaka še veliko dela, saj je naš cilj obratovanje elektrolize na ravni pred zmanjšanjem obsega proizvodnje. Ponovno želimo biti z doseženim tokovnim izkorist-

kom in porabo električne energije med najboljšimi v svetu. Verjamem, da nam bo to uspelo, saj je ekipa sodelavcev v elektrolizi visoko strokovno usposobljena, izkušena in pripravljena na nove

izzive, kar smo dokazali v času zagona.

Za konec želim pohvaliti vse zaposlene v elektrolizi ter sodelavce pri vzdrževanju, ki so pokazali visoko mero strokovnosti in pripravljenosti za sodelovanje,

predvsem Aleksandra, Jožeta in Mirana, ki so trud vseh nas nadgradili z uspešno operativno izvedbo zagona celic.

Izjave zaposlenih

Aleksander Čuš: Zame je bil večji izziv zagon 16 delno obnovljenih celic, za katere nismo natančno vedeli, kaj se bo dogajalo med gretjem, zagonom in v prvih dneh po zagonu. Sedaj ko je zagnanih 12 celic, ugotavljamo, da se dejansko vsaka obnaša malo drugače. Zagon je uspešno prestala tudi najstarejša od zaustavljenih.

Jože Nahberger: Ponovni zagon elektroliznih celic, ki so bile izklopljene zaradi gospodarske krize, doživljam s pozitivnim občutkom, saj nam to daje upanje, da se bo proizvodnja primarnega aluminija v Talumu še nekaj časa nadaljevala. Kar se tiče zagona elektroliznih celic, pa moram povedati, da smo ponovno dokazali, da smo v elektrolizi ekipa strokovno usposobljenih ljudi, ki vsa dela opravimo natančno po planu in predpisanih navodilih.

Miran Ules: Zagon je potekal po planu in brez večjih zapletov. Poudaril bi rad, da vodenje elektroliznega procesa zahteva 24-urni nadzor, za kar je zaslužen kolektiv kot celota. ■

Stres ne koristi nikomur

Leta 2004 so evropski socialni partnerji podpisali Evropski sporazum o stresu, povezanem z delom, ki stres definira kot stanje, ki izhaja iz posameznikovega slabega počutja, do katerega pride zaradi nezmožnosti, da bi izpolnili zahteve in pričakovanja drugih.

V Ljubljani je 31. 3. potekala konferenca z mednarodno udeležbo »Zmanjšanje stresa – povečanje zadovoljstva in produktivnosti«, ki se je ukvarjala s prepoznavanjem in obvladovanjem problematike stresa na delovnem mestu s primeri dobrih praks v Sloveniji in tujini. Konference smo se udeležili tudi štirje člani svetovalnega odbora iz Taluma; Brigita Ačimović je na konferenci predstavila, kako se tega lotevamo v našem podjetju.

V januarski številki Aluminijskega magazina smo pisali o tem, da je Talam vključen v projekt PPDZ – »Program podpore za delodajalce in zaposlene pri odpravljanju stresa, povezanega z delom, in pri zmanjševanju njegovih škodljivih posledic«. Da je stres na delovnem mestu vse bolj prisoten in škodljiv, nakazuje tudi to, da so se za sodelovanje kot partnerji dogovorili Univerza v Mariboru skupaj z Združenjem delodajalcev Slovenije in Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije. Raziskave kažejo, da stres na

delovnem mestu prizadene 28 odstotkov zaposlenih v petindvajsetih članicah EU, v Sloveniji pa kar 45 odstotkov. Ekonomske stroške stresa na delovnem mestu v EU ocenjujejo na 3–4 odstotke BDP; situacija v Sloveniji je podobna. Stres ne koristi nikomur. Zato ne preseneča, da se v EU pojavlja vse več programov za ustvarjanje podpornega okolja za izboljševanje delovnih procesov in razmer na področju varovanja zdravja. Raziskave kažejo, da 1 evro, investiran v programe za izboljšanje zdravja, lahko pomeni prihranek pri stroških kar 6 evrov.

V Talumu smo v okviru programa PPDZ oblikovali svetovalni odbor, ki ga podpira tudi Uprava podjetja. Izvedli smo že prva izobraževanja in raziskavo o stresu, ki jo je vodil Izobraževalno raziskovalni inštitut Ljubljana (IRI). V anketi je bilo zajetih sedem različnih lestvic in vprašalnikov (OSI, WHO_HPQ, OLBI ...), ki so se nanašali na področja:

- stresa in delovnih obremenitev (stopnja obremenjenosti, zahtevne dela, časovni pritiski, konfliktne vidike dela ...),
- fluktuacije (vprašanja o nameri ali dejanskem vedenju v smeri zapustitve delovnega mesta),
- absentizma – izostajanja z dela zaradi bolezni,
- prezentizma – zmanjševanja produktivnosti na delovnem mestu zaradi določenih težav,

- izgorevanja na delovnem mestu, ki se kaže v umiku oz. izčrpanosti,
- usklajevanju poklicnega in družinskega življenja.

Rezultati kažejo, da smo v Talumu glede dejavnikov, ki nam povzročajo stres, primerljivi z zaposlenimi v drugih družbah, ki so sodelovale v raziskavi (Lumar Ig, d. o. o., Steklarna Hrastnik, d. d., Splošna bolnišnica Murska Sobota, Primorje, d. d.). V vseh podjetjih je splošni indeks stresa 41 odstotkov, kar pomeni, da je stres med našimi zaposlenimi srednje prisoten. Področja, ki povzročajo največ stresa, so: omejena avtonomija, strogi standardi dela, izpostavljenost škodljivim okoljskim dejavnikom dela; premajhna obremenjenost, ki se kaže v monotonem, enostavnem delu, pomanjkljivi komunikaciji, fiksnem in nezadostnem plačilu, majhnih možnostih napredovanja, pomanjkanju priznanj, pohval za opravljeno delo. Manj ugoden za Talam je podatek o absentizmu – odsotnosti z dela zaradi bolezni. Med zdravstvenimi težavami prevladujejo bolečine v hrbtenici, mišicah ramen, vratu, zgornjih udov in utrujenost. Prezentizem je med našimi anketiranci manj prisoten. Stopnja potencialne fluktuacije je kar visoka, saj jo izraža kar tretjina anketiranih. Glavne razloge predstavljajo nezadovoljstvo s plačo, z upravljanjem/vodenjem, delovno okolje ter majhne možnosti napredovanja. Pri usklajevanju dela in družine, zasebnosti smo kar uspešni. Pozitivno razpoloženje v družini (osrečujoč, zadovoljujoč odnos) prispeva k temu, da smo pri delu zbrani, da ga lažje

opravljamo. Časovni konflikt pri delu, konflikt zaradi utrujenosti in vedenjski konflikt pri delu pa vplivajo na to, da včasih trpi družinsko življenje (utrujeni smo od dela, nimamo časa za hobije, druženje). Del naših anketirancev izraža tudi znake izgorelosti, ki se kažejo predvsem v umiku (odtujenost od dela, pomanjkanje zavzetosti, monotono) in delno v izčrpanosti (utrujenost pri delu, slabo prenašanje časovnih pritiskov, čustvena izčrpanost, težave pri doseganju sprostitve po delu, pomanjkanje energije za prostčasne aktivnosti).

Aprila in maja bodo izvedena različna izobraževanja, delavnice. Bistvena komponenta projekta za obvladovanje stresa je izobraževanje zaposlenih, katerega cilji so:

- da se usposobimo za prepoznavanje znakov negativnega, škodljivega stresa pri sebi in sodelavcih,
- da krepimo dobre medsebojne odnose med sodelavci in vodji,
- da izboljšamo komunikacijo, se navadimo dajati in sprejemati pohvale,
- da ustvarjamo takšne delovne razmere, ki bodo omogočale kakovostno delo,
- da upajamo timske oblike dela in moderne načine vodenja, kjer se v odločanje v čim večji meri vključujejo in pooblašajo zaposleni,
- da se naučimo, kako se motivirati za slog dela in organizacijo službenega in prostega časa, ki nam bosta pomagala obvladovati in premagovati stres.

Recimo stresu NE!

Svetovalni odbor

S konference »Zmanjšanje stresa – povečanje zadovoljstva in produktivnosti«

INTERVJU

Z delom pride ideja, z idejo pa inovacija

LILIJANA DITRIH
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Nenad Kardum

Nenad Kardum je zaposlen v družbi Aluminij, d. o. o., kot električar specialist in je znan po svojih inovativnih predlogih.

Nenad, začniva pogovor kar s tvojo inovativno dejavnostjo. Lani si prijavil največ inovativnih predlogov, kar 18. Prosim, da nam bolj podrobno razložiš, za katere koristne predloge, izboljšave je šlo in kakšni so ali bodo njihovi učinki v smislu gospodarske koristi, lažjega dela, skrbi za zdravje, okolje ...

Najprej bi se rad predstavil. Sem srečno poročen, oče dveh otrok, na katera sem izredno ponosen. Rodil sem se leta 1962 v Benkovcu v sedemčlanski družini kot najmlajši otrok očeta Mateta in mame Mare. Srednjo šolo sem končal v Zadru leta 1981. Istega leta sem odšel k vojakom v Makedonijo. Leta 1982 sem prišel v Maribor. Prvo zaposlitev sem našel v gumarni Sava Kranj na Ptuj, 2. novembra 1988 pa sem se zaposlil kot pripravnik v Tovarni glinice in aluminija v Kidričevem (TGA).

Sprašujete me o inovativnih predlogih. Lahko povem, da so se inovativni predlogi začeli pojavljati takoj po zaposlitvi v TGA-ju, vendar niso bili evidentirani, ker sem to razumel kot del svojega dela. Imel sem srečo, da sem pred triindvajsetimi leti prišel v tovarno, v kateri je bila proizvodnja procesno nadzorovana in vodena. Vse moje inovacije temeljijo na varnem delu in so tehnično vzdrževalnega pomena. Z varnim delom mislim na vse tiste naprave, katerih posluževanje lahko povzroči poškodbe pri delu. Poskušal sem najti

čim boljšo tehnično rešitev s čim manj stroški. Moje inovacije so udeležanje nove ideje ob delu. Četudi ne gre vedno za komercialno korist, gre zagotovo za delovno.

Na kakšen način pri tvojem inovativnem delu sodelujejo sodelavci, vodje?

Leta 1989 sem prišel v tekoče vzdrževanje AM. Vsi smo bili približno istih let, tako da smo se odlično ujeli. Bila je navada, ki se je ohranila še do danes, da ob jutranji skupni kavi pokomentiramo včerajšnje, današnje in jutrišnje probleme, ki prihajajo in nas čakajo v vzdrževalnem procesu. »Nas.« Že sama beseda pove, da moramo delovati kot celota in drug drugemu pomagati, saj marsikatero napako en sam ne more rešiti. Lahko rečem, da smo kot skupina vredni pohvale.

O vodilnih pa vse najboljše. Zakaj pa ne? Zavedati se moramo, da imamo vsak svoje delo, ki ga moramo opraviti kar najbolje. In če dobro delamo, so tudi naši odnosi temu primerni.

Ali si inovativen tudi doma? Pravijo namreč – in dejstva to potrjujejo –, da je »kovačeva kobilica ponavadi bosa«.

Inovativnost doma? Hvala bogu, da pred leti ni bilo zakona o malem delu, pa smo si z družino v lastni režiji zgradili topel dom.

Pri takšnem delu pa človek mora biti inovativen, pravzaprav kreativen – saj moraš iz majhnega narediti veliko.

So mogoče tudi tvoji hobiji povezani z inovativnostjo, s »štromom«, kot po domače rečemo elektriki?

Ne. S »štromom« se ukvarjam samo v službi, doma pa naredim le, če je nujno. Ves svoj prosti čas posvečam družini in nekaj rekreaciji pri nogometnem klubu Ormož. Do letošnjega leta sem bil trener mladine NK Ormož, sedaj pa opravljam dolžnosti predsednika NK. Tu se moji hobiji končajo, ker preprosto nimam več časa.

Predpostavljam, da si mnogim svojim sorodnikom, znancem pomagal napeljati elektriko v hiši, jim popravil kak aparat. Kako boš sedaj to počel, ko bo (če bo) začel veljati zakon o preprečevanju dela na črno?

Delo na črno! Ne vem, kaj je to. Nikoli nikomur v svojem življenju nisem zaračunal za opravljeno delo. Pomagam rade volje in pri tem ne gledam na materialno korist. Pomagaš s srcem, ker drugi tvojo pomoč potrebuje, to pa se ne plača z denarjem. Če to štejemo kot delo na črno, potem pa ne vem, zakaj so prijatelji.

V TGA si se zaposlil leta 1988 in prehodil pestro delovno pot.

Kako sta se spreminjali organizacija in način ter vsebina dela?

Drugega novembra 1988 sem prišel kot pripravnik v tedaj znano »avtomatizacijo«. Moj mentor je bil Branko Spolenak, človek, od katerega sem se marsikaj naučil. Pa ne samo o elektriki, ampak o marsičem drugem, koristnem za življenje. Po dvoletnem uvajanju sem dobil odločbo za »zelo zahtevna elektronska dela« in po določenem času prišel do vodje skupine za elektro-vzdrževanje anodne mase. Sem zelo emotivna oseba, ki ni mogla ločiti službe od zasebnega življenja. Družina je nosila breme moje službe, česar si nisem želel. Po enem letu sem se vodji vzdrževanja Bogdanu Lukmanu zahvalil za zaupanje in predal delo. Danes opravljam delo električarja specialista, kar mi ustreza in mislim, da delo opravljam dobro, drugi pa naj povedo, ali je to res ali ne. Sprašujete me, kako se je spremenil način dela. Enostavno povedano, zame spremembe ni. Od prvega dneva zaposlitve je bil moj cilj le hitro in dobro odpraviti nastali problem. In to je to, vse drugo so samo nianse.

Z novo organiziranostjo družbe ste postali sodelavci družbe Aluminij, d. o. o. Prej ste delali za drugega naročnika, sedaj ste sestavni del proizvodne družbe. Kakšne so razlike v vsebini in pristopu k delu?

»Spet bom povedal kot že večkrat, da je moje načelo bilo in bo ostalo »naredi čim prej in čim bolje«. Bil sem odgovoren do dela, želim ga dobro opravljati in takšen bom tudi ostal.«

Opravičilo

V 3. številki Aluminija smo pri intervjuju pozabili zapisati ime intervjuvanke. Pogovarjali smo se z Vido Terbuc, kot je bilo zapisano na naslovnici. Za napako se v uredništvu opravičujemo.

Spet bom povedal kot že večkrat, da je moje načelo bilo in bo ostalo »naredi čim prej in čim bolje«. Bil sem odgovoren do dela, želim ga dobro opravljati in takšen bom tudi ostal.

Ste se »navlekli duha« elektroliz ali po »svoji duši« še vedno ostajate vzdrževalci?

Ne vem, zakaj bi se navlekel duha elektroliz. Po resnici povedano, ne vem, kaj mislite s tem. Vedno sem bil vzdrževalec in bom to tudi ostal. Svoje delo z veseljem opravljam. Vsake spremembe pa so tudi koristne. Delovno okolje se za zdaj ni

spremenilo, kaj bo prinesel čas, pa bomo videli.

Ker je to intervju za Aluminij, me tudi zanima, kakšno je tvoje mnenje o časopisu.

Enkrat sem že povedal, da tovarna aluminija potrebuje časopis, kakršnega imamo. Če ga ne bi imeli, bi ga morali narediti. Mislim, da zajema vse bistvene dogodke našega tovarniškega življenja in širše. Katere vsebine me privlačijo? V bistvu vse, ker kar je v časopisu, je del nas. □

ZDRAVJE

Pomlad in alergije

Prihaja pomlad in z njo topli dnevi, ki jih zagotovo vsi komaj čakamo. Sonce nas polni z energijo. Na žalost pa se mnogi v teh dneh soočajo tudi s težavami, ki jih s čudovitimi cvetovi prinašata cvetenje in brstenje rož, dreves ... Predstavljamo nekaj napotkov, kako čim lažje prebroditi težave in predvsem uživati v lepotah narave.

[HTTP://WWW.PIKNIKI.SI/IDEJE+ZA+VSAK+DAN/59/POMLAD+IN+ALERGIJE](http://www.pikniki.si/ideje+za+vsak+dan/59/pomlad+in+alergije)

FOTO: [HTTP://WWW.NORTHSIDEENT.COM/WP-CONTENT/UPLOADS/2010/08/LITTLE_GIRL_SNEEZING.JPG](http://www.northsideent.com/wp-content/uploads/2010/08/little_girl_sneezing.jpg)

Najučinkovitejše sredstvo za preprečevanje alergij je **izogibanje alergenom**, kar pa pri alergiji na pelod ni povsem mogoče. Zgodovino pa je zelo pomembno, da **čim bolj zmanjšamo izpostavljenost cvetnemu prahu**

Dolgo pričakovana pomlad je tu. In z njo prijetno spomladansko

sonce, barvita in dišeča narava ter nasmejani obrazi nas vseh.

Medtem ko se nas večina pomladnih dni veseli, pa ta čudovit letni čas alergikom prinese številne nevšečnosti. Ljudi, ki se spopadajo z alergijami, je vsako leto več, alergije pa so najpogostejše spomladi in jeseni, ko

je v zraku veliko cvetnega prahu, plesni in drugih delcev.

Mnogi se zato zatekajo k zdravljenju proti alergiji ali antihistaminikom, a težav, ki jih povzročajo alergije, se lahko lotimo tudi brez obiska v lekarni.

To lahko storite z nekaterimi ukrepi:

- **V mestih ne zračite stanovanj proti večeru, na deželi pa ne v jutranjih urah** med peto in deseto uro dopoldan, saj je takrat v zraku največ peloda.

- Med sezono cvetenja **imejte avtomobilska okna zaprta**.

- Ne hodite v naravo v sončnem, suhem in vetrovnem vremenu in ne v večernih urah. **Na sprehod se odpravite raje po dežju, ko dež spere cvetni prah.**

- Med gibanjem v naravi **nosite sončna očala**, da zaščitite oči pred cvetnim prahom.

- **Po sprehodu v naravi se takoj oprhajte**, umijte si lase in oblecite svežo obleko.

- **Ne sušite perila zunaj.** Cvetni prah se namreč zbira tudi v tekstilu.

- **Ne nabirajte cvetja** in ga doma ne dajajte v vazo.

- Ne puščajte hišnih ljubljencev v hišo oziroma jih prej stuširajte.

- **Dopust preživljajte v gorskem svetu ali na morju**, kjer je manj peloda.

Poleg naštetih ukrepov, s katerimi boste zmanjšali izpostavljenost cvetnemu prahu, pa se lahko proti alergijam borite tudi z drugimi ukrepi.

Okrepite si svoj imunski sistem. Privoščite si dovolj spanca, se redno gibajte in skušajte biti čim manj podvrženi stresu. Uživate omega-3 maščobne kisline, maščobne kisline, ki so predvsem v ribjem olju in lajšajo težave z alergijami ter blažijo vnetja. Alergene lahko iz svojega okolja delno odstranite tudi s čistilci zraka. □

Strojni tehnik

SREČKO KONDRIČ
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Srečko Kondrič

Po končani osnovni šoli sem se vpisal v srednjo kovinarsko šolo na Ptuj v poklicni program strojni mehanik. Šolo sem končal leta 1984. Ker sem bil štipendist takratnega TGA-ja, mi je bila zaposlitev nekako »zagotovljena«. Najprej sem se zaposlil v takratni stari livarni, kjer sem opravljal dela livarja in imel priznано pripravniško dobo strojnega mehanika. Ob delu sem se tudi izobraževal; končal sem srednjo šolo in postal strojni tehnik.

Moja delovna pot in izkušnje so se nadaljevale pri vzdrževanju kotlarne, od koder sem leta 1994 prišel v Anode, v tako imenovano »anodno maso«. Sprva sem opravljal dela posluževalca stikalnih naprav, kasneje pa postal vodja izmene.

Prav na delovnem mestu, ki ga opravljam, prihaja do izraza poklic strojnega tehnika, saj se srečujemo z različno organizacijo in pripravo del. Poklicno znanje strojnega tehnika s pridom uporabljam. Sodelujemo z zaposlenimi pri anodah, z nadrejenimi, z vzdrževalci in v veliko primerih zadevo hitro skiciram na papir prav z vidika poznavanja strojnih elementov, konstrukcij itd. Delo vodje izmene v proizvodnji zelenih in pečenih anod je precej razgibano, saj kot procesni kontrolor spremljaš anodo vse od nastajanja (priprava surovine, receptura, modeliranje, pečenje, čiščenje, skladiščenje). Ob tehničnih parametrih anode je treba spremljati še proizvodne linije za pripravo materiala, gnetenje, pečenje – kalciniranje. Sestavni del vseh teh linij pa so sklop različnih strojnih elementov, strojev in naprav, kar pa ti daje poklic strojnega tehnika. Veliko časa posvečamo tudi varstvu pri delu, tj. varovanju pred poškodbami, pred požari ter varovanju zdravja in okolja, saj delamo z zdravju škodljivimi snovmi.

Ko sem prišel v proizvodnjo anod, je bilo marsikaj drugače. Nekako z drugo fazo posodabljanja proizvodnje MPPAL II so se

začeli izmenovodje vse bolj vključevati v posamezne projekte modernizacije. Tako sem sodeloval pri pripravi navodil za delo, pri uvajanju preventivnih pregledov, poudariti pa moram dajanje koristnih predlogov, ki so predvsem težili k izboljšanju delovnih razmer, zdravja zaposlenih ter vpliva na okolje. Še pred krizo in reorganizacijo smo povečali obseg del na pečenje katod in proizvodnjo anod po naročilu zunanjih kupcev.

Po reorganizaciji in zaposlitvi v družbi Talum Aluminij, d. o. o., se za nas ni kaj dosti spremenilo. Delo opravljamo enako kot doslej, morda le nekoliko bolj intenzivno, saj smo povečali proizvodnjo za lastne potrebe ter začeli peči katode in proizvajati anode za prodajo. Sodelovanje s sodelavci je vzorno, prav tako z delavci iz drugih družb, ki so združene v koncern Talum in opravljajo za nas različne storitve. Z reorganizacijo oziroma novim začetkom se vedno pojavljajo začetne slabosti, pri čemer se pojavljata nezadovoljstvo in nerganje zaradi plač, premalo zaposlenih, povečanega obsega del ... Verjamem in upam, da bodo te začetne slabosti čim prej minile. Je pa preuranjeno govoriti o tem, kaj smo pridobili ali izgubili z reorganizacijo. Čas bo pokazal svoje. V prvem mandatu sveta delavcev Taluma sem bil njegov član. Vedno smo se srečevali s takšno ali drugačno politiko vodenja (zapiranje kotlarne, reševanje presežkov delavcev ...), pa smo se kljub temu obdržali v aluminijški industriji. V prostem času se ukvarjam z gasilstvom in sem mentor članski desetini in sodnik gasilskošportnih disciplin, pa tudi z zaščito in reševanjem – sem poveljnik CZ občine Dornava. Preostali čas porabim za družino in sodelavce, s katerimi se vsako leto odpravimo na »vikend paket« – strokovno ekskurzijo. Doslej smo bili v Nerezinah, na Pagu, tudi na Triglavu ... ■

Fotografije meseca

Kosmatinec 1. Foto: Lilijana Ditrih.

Kosmatinec 2. Foto: Lilijana Ditrih.

Kurent v transu. Foto: Miran Jeza.

Orači. Foto: Roman Petek.

POSTANEK

»Biti preveč zdrav = nezdravo«

Telesno razgibavanje je nesmisel.

Če ste zdravi, ga ne potrebujete; če ste bolni, se ga ne lotite.

(Pripisujejo Henryju Fordu)

ALEKSANDRA JELUŠIČ

Pomlad si tokrat ni samo obrisala svojih blatnih nog na predpražniku poletja, celo tako drzna je bila, da je svoj prvoaprilski nos potisnila globoko skozi vrata poletne omare, v kateri smo kot za šalo iskali oblačila z odrezanimi rokavi, ker so bila tista z dolgimi pretopla za vreme, ki nas je presenetilo. Sobota je bila tako rezervirana za množične pohode v naravo in posedanje na vrtnih terasah ob kavici, kjer so ljudje, skriti za sončnimi očali, koketirali s prebujajočimi se drevesi in ptičjim živžavom ...

In sredi te zgodbe zagledam sebe, kako se zapičena v debele revije posvečam zdravstvenim in modnim namigom, ki vsi po vrsti

obljublajo čudežno formulo za večno lepoto, zdravje, samozavest, mladost, ohh in ahh ... Že po nekaj minutah sem bila tako polna informacij, da mi je bilo tudi tistih nekaj požirkov kave odveč. In po takšnem sodobnem pranju možganov se upravičeno vprašam, ali lahko v 24 urah uresničiš vse tiste nasvete, ki so nanizani v debelih revijah, namenjenih sodobni, lepi, samozavestni, uspešni, zdravi in ne vem še kakšni super ženski. Sodobna ženska bi tako vstajala čim bolj zgodaj. Potem naj bi zdravo zajtrkovala, se pred službo razgibala, se uredila, odpeljala svoje otroke v vrtec ali v šolo, bila na delovnem mestu super dobre

volje, nasmejana, razpoložena, uspešna ... Po najmanj osmih urah dela bi poskrbela za zelo zdravo kosilo z vrta, se nato posvetila možu in otrokom, pospravila stanovanje, pomila posodo in poskrbela za perilo. Pri tem bi imela čudovito nalakirane nohte in frizuro, kot da je pravkar stopila z modne piste. Imela bi še svoje hobije, čas za druženje in seveda čas za oblikovanje postave. Zvečer bi bila razpoložena za romantično gruljenje in za branje literature, da bo čim bolj razgledana, kar je danes sinonim za samozavest in uspešnost. Pri tem bi pazila še na preštevanje kalorij, se izogibala vseh pregreh in pojedla najmanj pet čudežnih tablet s Q10, Bilobil za boljši spomin, vitamine, minerale in ne vem kaj še vse ... Da ne govorimo o pomlajevalnih kremah in serumih za lepo in napeto kožo, zobnih pastah za sijoč nasmeh, kozmetiki, ki napoveduje čudežno preobrazbo, in čajčke čang šlang proti pomaranči na zadnjici ... Že samo razmišljanje o tem, kaj vse bi morala storiti, da bi izpolnjevala normative zdravja in lepote, mi vzame več časa, kot lahko en dan naniza ur in minut, kar je

svojevrsten paradoks in paradija v več dejanjih.

In kako v resnici zgleda dan sodobne ženske? Že samo, če ga opišem, bo preveč stresno za branje, zato to poglavje raje preskočimo ...

To aprilsko sobotno popoldne sem tako po nekaj minutah prelistavanja revije sklenila, da se poživim na vse skupaj, ker vsako veselje pač potrebuje svoje tele. Že naše stare mame so se rade zatekale k modrosti, da v nobeni stvari ni pametno pretirati, zato se bom tudi sama v prihodnosti držala zlate sredine, ki mi ne bo obljubljala večnega življenja, bo pa to zagotovo bolj polno in srečno ... Tako sem si privoščila dve kepici sladoleda z vsemi dodatki in si naročila martini z dežnikom ... Morda ne bom tako popolna kot »bjonda« pri sosednji mizi, ki sem jo skrivaj opazovala skozi zatemnjena sončna očala. Brala je modno revijo in pila svoj odmerek vode brez mehurčkov, medtem ko si je diskretno grizljala spodnjo ustnico. V tistem trenutku me je prešinilo, da pravzaprav poznam čudežno formulo za nepozabno, srečno, popolno in lepo življenje. Na voljo je brez recepta in ima veliko pozitivnih stranskih učinkov. Imenuje se NASMEŠEK. ▣

OBISKI

Obisk delegacije iz Crikvenice, Turčije in Šentjurja

DARKO FERLINC
FOTO: DARKO FERLINC

Predstavniki občine Crikvenica, ki jih je bilo okoli petdeset in jih je gostila Občina Kidričevo, so v soboto, 2. aprila, obiskali tudi Talum. Šlo je torej za prijateljski obisk prijateljske občine.

V Talumu so jih sprejeli član uprave za tehnično-tehnološko področje dr. Zlatko Čuš, član uprave za ekonomsko področje mag. Franc Visenjak, pomočnik predsednika uprave Marko Drobnič in Miran Lipovac, ki je s Crikvenico povezan prek naših počitniških zmogljivosti, ki jih tam še imamo, čeprav so v zelo slabem stanju. Predstavitve po obratih so tako kot vedno izvedli naši strokovnjaki. V spremstvu delegacije so bili tudi predstavniki Občine Kidričevo na čelu z županom Antonom Leskovarjem.

Po predstavitvi družbe v multimedijskem centru so si gostje ogledali tovarno in bili nad vidnim navdušeni. Nikakor se niso mogli načuditi urejenosti

okolja in proizvodnje ter barvitosti objektov.

Vidno zadovoljni so se po ogledu odpravili v restavracijo Pan na kosilo.

V imenu občine se je Talumu in organizatorjem predstavitve zahvalil župan občine Kidričevo.

Dijaki Srednje elektro šole iz Šentjurja so nas obiskali v sredo, 6. aprila. Zaradi stroke so seveda obiskali tiste dele tovarne, ki so

jih najbolj zanimali, torej stikalnico in sončne elektrarne. Videli so tudi elektrolizno halo C, livarno obrata za proizvodnjo rondelic in izparilnikov.

V četrtek, 7. aprila, pa smo gostili delegacijo ravnateljev srednjih šol iz Turčije. Prišli so kot gostje Šolskega centra Ptuj. Tudi oni so si ogledali proizvodnjo in se zadržali predvsem v elektrolizni hali C. ▣

V boksu se napake kaznujejo z bolečino

Šport iz Dejana Zavca ni naredil samo zvezdnika in medijsko prepoznavne osebnosti. Dejan je mnogo več. Je nekakšen popotnik in ambasador z namenom. Objadral je svet, prek športa je spoznal ogromno ljudi. Sveta se je dotaknil na samosvoj način in svet ga je kalil, spreminjal, izoblikoval. Pa vendar je Dejan v srcu ostal Ptujčan, tu je njegov dom, njegovo gnezdo, njegovo varno pribežališče.

»Brez doma, družine in prijateljev ne bi bilo mojega uspeha.«

Dejan Zavec: »Ptuj je moj dom in dom je smisel mojega življenja. Brez doma, družine in prijateljev, ki so moja opora, ne bi bilo mojega uspeha. Če veliko potuješ, se ob vsaki vrnitvi domov zaveš, kako dragocen je. V tem trenutku čas obstane in za vrati sveta pustiš skrbi, stres in neusmiljen tempo športnega življenja, ki ti prehitro spolzi med prsti. Doma se povsem spočijem in tudi ljudje so drugačni, bolj topli, odprti in prijazni. Vse to je toplina, ki jo v svetu težko najdeš.«

»Po naravi sem zelo odločen, po drugi strani pa ne morem potlačiti sočutja.«

Njegovo bojevitost bi lahko ujeli v misel, da hrabrih borcev ne

rojeva mir, spoznaš jih v stiskah, v vojnah, v težkih trenutkih. Dejan se je s pravim pomenom besede življenje srečal že v otroštvu, ki mu ni prizanašalo. Ni imel pravega doma. Odraščal je po internatih, pri teti in na koncu našel svojega »očeta« v vlogi takratnega boksarskega trenerja Ivana Pučka, ki je v njem odkril potencial in ga izoblikoval v to, kar vidimo danes. Življenje je iz njega naredilo borca, po drugi strani pa mu je dalo posebno srčnost, ki jo pri mnogih bojevitih športih pogrešamo.

Dejan Zavec: »Ko razmišljam o svojem otroštvu, je to nekaj, česar svojim otrokom ne bi privoščil. Vedno sem imel dom, odraščal sem na kmetiji, a nisem našel pravega razumevanja za

lujem svoje srčnosti. Takšen sem.«

»Ko ugasnejo luči, v boks ni prijatelj, zaščitnikov, je samo velik biznis.«

Pot do poklicnega boksa je neusmiljena, saj veljajo zelo strogi kriteriji, ki jih moraš izpolniti, da te sprejmejo medse. Velik uspeh je že to, da ti dovolijo stopiti v ring. Kaj je imel Dejan Zavec, da mu je uspelo?

Dejan Zavec: »Prelomna točka mojega profesionalnega ukvarjanja z boksom sega v leto 2002, ko sem se skupaj s tridesetimi drugimi uspešnimi boksarji prijavil v kamp, kjer so iskali perspektiven mlad boksarski talent.

stvari, ki so me veselile. Nočem, da ljudje na moje otroštvo gledajo z usmiljenjem, a priznam, da je močno zaznamovalo mojo nadaljnjo življenjsko pot. Zgodaj sem se zavedel, da je življenje trdo in neusmiljeno in da le z vztrajnostjo, marljivostjo in predanostjo lahko živiš svoje sanje, in danes lahko s ponosom rečem, da jaz svoje živim. Opravljam poklic, ki ga ljubim in s pomočjo katerega lahko svoji družini omogočim udobno življenje. Po naravi sem zelo odločen, po drugi strani pa ne morem potlačiti sočutja, ki me je večkrat opeharilo za razsodno odločitev. Sam sem začel iz nič in poznam bolečino, zato sem toliko bolj dovzeten za krivico in bolečino drugih. Rad pomagam. V šali večkrat rečem, da je »dobrota sirota«, a ne skrivam in ne obža-

Ob pogledu na vse tiste športnike, ki so obvladali boksarsko abecedo in so bleščeče predstavljali svoj talent in pripravljenost, sem se sam sebi zazdel majhen in nepomemben. Še danes ne vem, kaj je bilo tisto nekaj, kar je pri izboru pretehtalo v mojo korist. Morda srčnost ali drugačen odnos do športa. Športniki se pri boks vedejo strogo profesionalno in v veliki meri se vse vrti okoli denarja. Ko ugasnejo luči, v boks ni prijatelj, zaščitnikov, je samo velik biznis. Sam tega ne znam. Med tekmo sem Dejan Zavec in tudi po tekmi se ne obnašam nič drugače. Ostanem človek, kakršnega me poznate, ne morem biti drugačen.«

»Zelo pomembno je, da greš v ring dobro pripravljen.«

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: ČRTOMIR GOZNIK

Dejan Zavec: »Veliko ljudi me zaskrbljeno sprašuje, kje in kaj me boli. V smehu jim poskušam razložiti, da sem sicer boksar, a to ne pomeni, da me zaradi tega mora kaj boleti. Med samim boksom je telo zaradi povišanega adrenalina in mišične mase precej odporno na udarce. Pred boksom mi kožo skrbno namažejo s kremo, tako da ostane elastična in ob udarcu ne popoka. Udarce boli samo takrat, ko te tekmec udari v ledveni del ali v bližino srca. Tam so občutljivi predeli. Udarci v glavo načeloma ne bolijo, razen če gre za udarce, ki povzročijo pretres malih možganov. Po takšnem udarcu sledi nezavest in se samo sesedeš. Regeneracija telesa je odvisna od tekme in od posameznika ter

svetu igralništva. Po drugi strani pa King velja za velikega dobrotnika (pod narekovaji) s posluhom do socialno ogroženih ljudi.

Dejan Zavec (v smehu): »King pa dobitnik? Vedeti morate, da v Ameriki pri promotorjih ni dobrote, gre samo za skrbno medijsko gesto. Vsaka stvar ima točno določen namen in vse je povezano z denarjem. O Kingu nimam ne slabega ne dobrega mnenja. Tako se pač vrti njegov svet in on z njim. V zvezi z Donom Kingom vam bom opisal dva pripetljaja, ki vam bosta orisala dejstvo, da v Ameriki v povezavi z boksom šteje le denar. Prvi pripetljaj je povezan s carino. Ko sem pristal v Miamiu,

dobrot, zato me je upravičeno skrbelo, koliko bo vse to stalo in kdo bo vse to poravnal. Na koncu obeda je k mizi pristopil lastnik restavracije in Kinga ponižno prosil, ali lahko gre pojedina na račun hiše, in King je darilo širokogrudno sprejel. Te izkušnje ne bom nikoli pozabil.« (smeh)

»Takrat, ko boste najmanj pričakovali, vas bo življenje bogato nagradilo.«

Dejan se po koncu svoje profesionalne športne poti vidi v vlogi boksarskega trenerja, ki bo poskušal spremeniti odnos do tega športa in pomagal mladim talentiranim športnikom do uspeha.

Dejan Zavec: »Ja, res je, po koncu svoje profesionalne bok-

boksarjem do uspeha. Bralcem Aluminija in vsem tistim, ki skrivaj upate na uspeh, pa bi sporočil, da vztrajate, ker se vložen trud vedno poplača ... Nekoč, ko še nisem bil profesionalni boksar, sem pohajkoval po tujstskih ulicah. Srečeval sem prijatelje, znance. Vabili so me na kavo. Kljub temu da sem dosegal uspehe, sem bil večkrat brez denarja in si nisem upal sprejeti njihovega vabila. Zavedal sem se, da ne morem vrniti te lepe geste. A ni me bilo sram in nisem nehal garati, verjeti in upati. Zato ne pričakujte rezultatov takoj, ko vložite svoj trud. Bodite potrpežljivi. Takrat, ko boste najmanj pričakovali, vas bo življenje bogato nagradilo in izpolnilo vaše želje. Potem boste lahko

njegovega telesa. Moje telo v povprečju potrebuje okoli dva do tri tedne, da se po tekmi povsem regenerira. Zelo pomembno je, da greš v ring dobro pripravljen, kajti le dobra fizična in psihična pripravljenost je pogoj za odpornost proti udarcem. Tako se izogneš marsikateri nepotrebnemu poškodbici.«

»Nesel mi je kovčke in do mene se je vedel kot do zvezde.«

Morda bralcem še ni znano, da je Dejan Zavec zbudil pozornost slavnega ameriškega boksarskega promotorja Dona Kinga, s katerim je pred štirimi leti sklenil pogodbo. Gre za nekoliko kontroveržno osebnost, saj ga povezujejo s pranjem denarja, utajo davkov in nezakonitim promoviranjem boksarskih dvobojev v

me je carinik spraševal o nameri mojega obiska, kako dolgo bom ostal in kam sem namenjen. To se mi je zdelo nenavadno, saj v Evropi nismo navajeni na takšna vprašanja. Pojasnil sem mu, da sem boksar in da sem namenjen k Donu Kingu, da z njim sklenem pogodbo. Najprej mi ni verjel, a ko sem mu pokazal papirje, je ostal brez besed. Kar na smeh mi je šlo, ko sem videl, kako se je njegov odnos do mene v trenutku spremenil. Nesel mi je kovčke in do mene se je vedel kot do zvezde, ponižno in spoštljivo. Po tem pripetljaju sem vedel, da beseda King v Ameriki res nekaj velja in da je denar sveta vladar. Drugi pripetljaj se je primeril v restavraciji, kjer sva s Kingom sklenila pogodbo. Restavracija je bila sicer povsem povprečna, a miza se je šibila od

sarske kariere se vidim v vlogi trenerja. Upam, da mi bo uspelo spremeniti odnos do boksa in pomagati mladim talentiranim

opazovali, kako je iz vašega prizadevanja zrastle velika sreča.« □

Irena Mihelič, igralka

Irena Mihelič, ki se je rodila na Ptuj, je od rojstva živela v Kidričevem. »Šumarka« torej. Starši so bili tesno povezani s »fabriko«. Oče je bil strojevodja v notranjem železniškem prometu, mati pa sicer ni bila zaposlena v tovarni, ampak je prek Zdravstvenega doma Ptuj kot medicinska sestra delala v naši obratni ambulanti, ki je takrat delovala v sanitarni. Tudi brat je občasno delal v tovarni. Irena pa je bila v tovarni le kot praktikanтка. Obiskovala in končala je srednjo gradbeno šolo.

DARKO FERLINC
FOTO: DARKO FERLINC

Želela si je sicer na gimnazijo, vendar se je v tistih časih rado dogajalo, da so starši mislili, da je bolje iti tja, kjer si pridobiš poklic. Gimnazijec pač ni bil noben poklic.

Prvi prebliski o tem, da bi bila igralka, so jo spreleteli po osnovni šoli. Takrat je materi povedala, da bo igralka. Hitro potem se je pridružila dramski skupini v Kidričevem. Ljubiteljski seveda. In takrat se je začelo. V tistih časih – zdi se mi, da je tudi danes kar podobno – je bilo po okoliških vaseh veliko ljubiteljskih dramskih skupin. Ljudje, predvsem mladi, so se radi vključevali v kulturne dejavnosti.

Igrali so po vaških dvoranah. Skoraj vsaka vas na tem delu Dravskega polja ima svoj kulturni, vaški, narodni, gasilski ali kakršenkoli drug dom, v katerem se dogaja vaško kulturno življenje. Vadili so v prizidku današnje restavracije Pan, ki je bila takrat kar restavracija ali pa menza, predstave pa so v Kidričevem igrali v nekdanji kinodvo-

rani. Ko še ni bilo Kolosejev ali Tušev, so ljudje gledali filme tudi v Kidričevem. In ker je imela dvorana zelo primeren oder, so tam igrali tudi gledališke predstave. Kino je danes že zdavnaj zaprt. V njem ima Revital svoje pisarne in skladišče.

Po srednji šoli je Irena začela razmišljati o igralski akademiji. Naredila je sprejemne izpite, vendar akademije zaradi selektivnih izpitov kasneje ni dokončala. Ni ji preostalo drugega, kot da se zaposli. In je šla v službo v ptujsko komunalno podjetje, kjer je delala dve leti.

Vedno je dobro, če imamo svoj poklic radi. Ponavadi ga potem tudi dobro opravljamo. Ireno je ljubezen do igranja pripeljala v mariborsko gledališče ali, bolje,

in onimi brez formalne izobrazbe. Vse pa je odvisno, tako kot pravzaprav povsod, od tistih, ki vodijo, v tem primeru od umetniških vodij. Toda Irena se je po kakovosti vedno primerjala z igralci, ki so končali akademijo.

Včasih je bilo težko, ko po nekaj predstav ni videla svojega imena na seznamu igralcev. V takih primerih postane človek depresiven. Ko pa ti časi minejo, pa spet gre. Če si starejši, je tudi z vlogami težje, posebej za ženske. Zdaj se je stanje spet izboljšalo. Z monodramo, s katero trenutno nastopa, se stvari vračajo v normalne tire.

Najpomembnejše vloge

Najljubša ji je vloga Tereze v predstavi Amerika, ki jo režiral

v Slovensko narodno gledališče Maribor. Leta 1980 je tam opravila avdicijo in postala članica gledališkega ansambla. Da je bila želja po igranju res velika, potrjuje dejstvo, da je v gledališču dobila za tretjino manjšo plačo kot prej v ptujski komunali. Igralstvo je torej absolutno poklic, ki ga ljubi. In tudi uživa v njem.

Obstaja nekakšna razlika med akademsko izobraženimi igralci

Januš Kica. Potem pa sledijo: Agata v Zločinu na Kozjem otoku, Olga v Partljičevi komediji Moj ata socialistični kulak, Norec v Ibsenovem Peeru Gyntu ...

Dela tudi samostojne projekte. Igrala je v Cankarjevi Hiši Marije Pomočnice in v monodrami Zdenka Kodriča Počena zračnica. Na Ptuj s to predstavo sicer ni imela veliko zasluzka.

Nastopala je tudi v TV nadaljevalkah ali nanizankah. Mnogi se

»Prvi prebliski o tem, da bi bila igralka, so jo spreleteli po osnovni šoli. Takrat je materi povedala, da bo igralka. Hitro potem se je pridružila dramski skupini v Kidričevem.«

»Najljubša ji je vloga Tereze v predstavi Amerika, ki jo režiral Januš Kica.«

še spomnijo Naše krajevne skupnosti v režiji Aleksandra Marodića, kjer je igrala policistko. Pa Naše male klinike. Pa otroške predstave Pedenjped in Mahojca Nika Grafenauerja.

Monokomedija

V Kidričevem smo jo spoznali ali pa ponovno prepoznali po monodrami *Moja briljantna ločitev* irske avtorice Geraldine Aron. Predstavo sta ženskam in materam za materinski dan podarila Talum in Občina Kidričevo. Tudi sam sem si jo ogledal in moram reči, da me je zabavala. Komen-

dilo ponuja neizčrpne možnosti za preigravanje čustvenih stanj, največja odlika besedila pa je humor» ...

Besedilo monokomedije *Moja briljantna ločitev* ponuja po tematski in uprizoritveni plati to, kar publika danes v gledališču išče – ljubezensko tematiko s ščepcem tragike, seksualne avanture, zdravniške zadrege, tragikomične družinske situacije, spomine na zakonsko življenje ... Ponuja številne možnosti za jezikovno, situacijsko in interpretativno raznolikost in komičnost. Angela z iskrenim humor-

nik je seveda najprej vprašal, kaj je jedla.

To se je zgodilo tudi meni. Neka jutra sem na stranišču skoraj ponorel. Sreča, da imamo ambulanto v »fabriki«. Ko sem prišel pri zdravniku na vrsto in mu razložil katastrofalno stanje, me je pogledal izza mize in me mirno, lahko bi rekel celo lenobno, vprašal: Kaj si pa ti včeraj jedel? Prav pomisliti sem moral in sem mu povedal, da rdečo peso. Pa je rekel: Ja, ja, to je to. In sem šel. Brez pregleda.

Irena je besedilo za predstavo v bistvu kupila preko interneta. Take zadeve niso poceni. Dala ga je prevesti in ga nato dolgo prebiral, da bi dojela bistvo napisanega, da bi dojela, da gre tudi za komedijo, da bi vedela, kateri so tisti elementi v besedilu, ki so smešni, in kateri so ironični in tudi žalostni. Predstavo je sama tudi režirala.

Vsekakor bo uprizoritev doživela še številne ponovitve po različnih krajih. Priporočam vam, da si jo ogledate. Ne samo ženske, tudi moški. ▣

tari po predstavi so bili polni navdušenja. Ženske so se večinoma vse našle v kakem delu predstave, se poistovetile z junakinjo Angelo Lipsky in z njo delile posamezne življenjske situacije. Iz predstave izhajata človekova, predvsem ženska, intimnost in vsakdanjost.

Igra *Moja briljantna ločitev* je požela odlične kritike: »to je sijajen material«, »pogubno odkritosrčna, silno empatična in zabavna igra, polna detajlov«, »neizmerno zabaven, resnično smešen in inteligenten tekst«, »bese-

jem na svoj račun odpira raznovrstne anekdote, ki se dotikajo vsakogar, v njenih komentarjih se prepoznavamo in na koncu ugotovimo, da ni vse tako črno, kot je videti na prvi pogled. (<http://www.sng-mb.si/ostale-prireditve/moja-briljantna-locitev/>) Tudi sam sem se poistovetil z neko situacijo. V nekem delu predstave igralka pove, da je ponoči pojedla pol kozarca rdeče pese. Naslednji dan pa je bila na večerju katastrofa. V školjki je bilo vse rdeče. Kri? In sledil je urgentni obisk zdravnika. Zdrav-

»V Kidričevem smo jo spoznali ali pa ponovno prepoznali po monodrami *Moja briljantna ločitev* irske avtorice Geraldine Aron. Predstavo sta ženskam in materam za materinski dan podarila Talum in Občina Kidričevo.«

Pomlad v Talumu

Obiski

(Srednja elektro šola Šentjur, Ravnatelji srednjih šol iz Turčije)

FOTO: SRDAN MOHORIČ, DARKO FERLINC

Talum, d. d., in Saubermacher Slovenija, d. o. o.

FOTO: SRDAN MOHORIČ

V zvezi z ravnanjem z nevarnimi odpadki v industrijskem območju Taluma so se marca letos pojavili strahovi pred prekomernim onesnaževanjem okolja v Kidričevem in okolici. Gre za zbiranje nevarnih odpadkov, kar izvaja podjetje Saubermacher Slovenija, d. o. o., ki je 1. julija 2007 prevzelo podjetje Ekoles s Ptuja. Ekoles je na tej lokaciji zbiral odpadke od leta 1995, dogovor o skupnem obvladovanju ravnanja z okoljem pa je bil podpisan leta 2000.

Ravnanje z nevarnimi odpadki, ki poteka pri Saubermacher Slovenija, pomeni zgolj zbiranje in sortiranje odpadkov ter nato njihov odvoz v tujino, kjer jih tehnološko predelajo in obdelajo, saj v Sloveniji ni tovrstnih naprav. Podjetje Saubermacher načrtuje izgradnjo Centra za zbiranje nevarnih odpadkov v letu 2011 na obstoječem prostoru, zemljišče, na katerem izvaja svojo dejavnost, pa je v lasti družbe Silkem, d. o. o., in ne Taluma, kot se je v medijih večkrat pojavljalo.

V fazi priprave projektne dokumentacije za novi Center za rav-

nanje z nevarnimi odpadki je bil aktivno vključen tudi Talum. Podjetje Saubermacher Slovenija ima s Talumom sklenjeno zavezujočo pogodbo, ki med drugim in predvsem prepoveduje kakršno koli predelavo ali uničevanje odpadkov v industrijskem območju Taluma. Odpadki se lahko le zbirajo in pošiljajo v tujino v nadaljnjo obdelavo.

Na osnovi projektne dokumentacije za novi center in pridobljenega integralnega okoljevarstvenega dovoljenja, ki ga je podjetju Saubermacher Slovenija izdalo Ministrstvo za okolje in prostor, izhaja, da ravnanje z nevarnimi odpadki ne bo povzročalo nobenih negativnih vplivov na okolje.

Družba Talum ima pridobljeno okoljevarstveno dovoljenje od konca leta 2007 in vzpostavljen sistem ravnanja z okoljem po standardu ISO 14001 od leta 2001. Celovit sistem ravnanja z odpadki je vzpostavljen ne samo za družbo Talum, temveč za celotno industrijsko območje Taluma. Med drugimi večjimi podjetji na tem območju, ki uspešno vzdržujejo sistem rav-

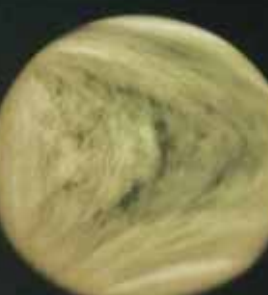
nanja z okoljem v skladu s standardom ISO 14001, sta tudi Saubermacher Slovenija, d. o. o., in Tovarna asfalta Kidričevo, d. o. o. Z letnimi in sprotnimi pregledi območja nam uspe vzdrževati učinkovit sistem ravnanja z odpadki tudi s preostalimi podjetji, vzpostavljen pa je tudi nadzor nad vrstami in količinami odpadkov, ki jih zbira podjetje Saubermacher Slovenija.

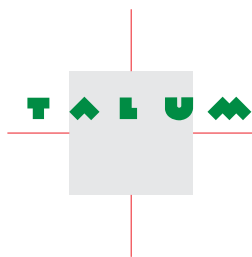
Zmeraj znova si je treba priklicati v spomin, zakaj zbiramo odpadke in zakaj jih ne odmetavamo v vsako grapo, kot smo to počeli še pred kratkim in marsikje na žalost počnemo še danes: najprej zaradi zdravja ljudi in narave (s preprečevanjem onesnaževanja okoljskih medijev), nato zaradi varovanja naravnih virov (s predelavo in recikliranjem, z zapiranjem snovnih tokov, zmanjševanjem vsebnosti nevarnih snovi) in seveda tudi zaradi prihodnjih generacij.

In vedno znova se moramo zavedati, da gre za naše odpadke. ▣

SLOVARČEK: KEATS – angleški pesnik (John, 1795–1821), DRUMS – garnitura bobnov in činel v jazz orkestru, ISTA – desni pritok Oke v Rusiji, OAK – reka v Arizoni, NISA – pritok Odre na Poljskem, SKEIN – mesto na jugu Švedske, KEENE – angleški šahist (Raymond, 1948), MEDŽID – turški sultan (Abdul, 1823–1861).

	SESTAVIL: JANKO ŠEGULA	ANGLEŠKI PESNIK (JOHN, 1795–1821)	LEGENDARNI KELTSKI KRALJ BRITANCEV	POD-DRUŽINA ZVERI IZ DRUŽINE KUN	OBRATO-VODJA DE RONDELICE (JOŽE)	ALBANKA						
	ZAPRTA DRUŽBENA PLAST (INDIJA)											
	MURSKA SOBOTA											
	➡											
	➡						ALUMINIJ	URŠA JURAK	➡	➡	MODRA MISEL (RENE DES-CARTES)	ZVRST JAMAJSKE GLASBE
							GARNITURA BOBNOV IN ČINEL V JAZZ ORKESTRU	DENISE LEWIS			➡	
	POSODA ZA MAST, TUNJKA						REKA V ARIZONI					
	KRATEK POŽIREK				UMETNI MED-NARODNI JEZIK							
	ALUMINIJ	DEJNI PRITOK OKE V RUSIJI						PRITOK ODRE NA POLJSKEM				
		VRSTA TKANINE, KAVBOJKE	PROPADLI AMERIŠKI ELEKTROEN-ERGETSKI GIGANT					PRIZA-DEVANJE				
	JANEZ ERŽEN			IZRAELSKA LUKA, AKA					TOMAŽ LAVRIČ			NASVET, PODUK
	VIKTOR MOLKA			ESTONEC					GOTOVINA			
	➡						MESTO NA JUGU ŠVEDSKE					
	➡						NEKDANJI AVSTRILJSKI SMUČAR (TONI)					
	GLASKE					OSTER SUNEK VETRA				TUPOLEJEV		
						SPLAVARSKI DROG				TV NAPOVE-DOVALKA (JANA, 1937-2005)		
	KOSITER			POŠTEN, SPODOBEN					ŠTOR, PANJ, HLOD			
				AMERIŠKA IGRALKA (PARIS)					TURŠKI SULTAN (ABDUL, 1823-1861)			
	ALUMINIJ	MOLEKULA, SESTAVLJENA IZ ŠESTIH MONOMEROV										TEMELJNA DOGMA HINDUIZMA; USODA
		ANGLEŠKI ŠAHIST (RAYMOND, 1948)	ENOTA ZA JAKOST ELEKTRIČNEGA TOKA									
	OTOČJE V MOLUKH				JEZUSOV UČENEC, NJEGOV IZDAJALEC	IZCEDEK						
	ZDRUŽENI NARODI					GANSKI POLITIK (KOFI)						
	➡						MISEL, DOMISLICA, ZAMISEL					
	➡						JANEZ ŽAGAR			STRONCIJ		
							RIMSKO 501			ZELO USPEŠNO		
	UMET-NOSTNA SMER V 50. LETIH 20.STOL., KI IZVIRA IZ DABAIZMA											
	VERDIJEVA OPERA							DRŽAVNI ZBOR V RUSIJI				

Lahkota prihodnosti

TALUM • INŠTITUT

Talum Inštitut, d. o. o., je odvisna družba koncerna Talum, d. d., ki izvaja storitve prevzema materialov, laboratorijskega preskušanja na področju proizvodnje primarnega aluminija in aluminijevih proizvodov in na področju ravnanja z okoljem ter zagotavlja odlično kakovost storitev laboratorijskega preskušanja v skladu z mednarodnimi standardi.

Poslanstvo in vizija družbe je postati vrhunski inštitut za raziskave in analitiko barvnih kovin in nekovin ter varstvo okolja, prepoznaven v pokrajini, državi in EU, ki posreduje znanja in usposabljanje novonastalim gospodarskim subjektom s povezovanjem z nacionalnimi in mednarodnimi institucijami (univerze, inštituti, zavodi).

Z zagotavljanjem vrhunske instrumentalne opreme in usposobljenim osebjem želimo nuditi in izvajati:

- kakovosten prevzem in nadzor nad vhodnimi materiali,
- ustrezno analitsko podporo z ustreznim vrednotenjem,
- ustrezno podporo pri trajnostnem razvoju,
- podporo k razvojno-raziskovalni dejavnosti in sodelovanje pri kandidiranju za sredstva iz evropskih strukturnih skladov in nadaljnjem izvajanju projektov kot kompetenten partner.

Raziskave na najsodobnejši opremi so usmerjene tudi na področja:

- preskušanja aluminija in aluminijevih zlitin, surovin in drugih materialov na robotiziranem emisijskem spektrometru (OES), rentgenski fluorescenci (XRE) in rentgenski difrakciji (XRD),
- emisij v vode z določitvami npr. kemijske potrebe po kisiku in suspendirnih snovi,
- emisij v zrak na aparatu za kontinuirno merjenje skupnega organskega ogljika.

Kontakti:

TALUM INŠTITUT, raziskava materialov
in varstvo okolja, d. o. o.
Tovarniška 10
2325 KIDRIČEVO

dr. Marko Homšak
direktor
T: 02 7995 361
F: 02 7995 375
e-pošta: marko.homsak@talum.si
www.talum.si

Majda Rola, univ. dipl. inž. kem. tehnol.
vodja laboratorija
T: 02 7995 364
F: 02 7995 375
e-pošta: majda.rola@talum.si
www.talum.si